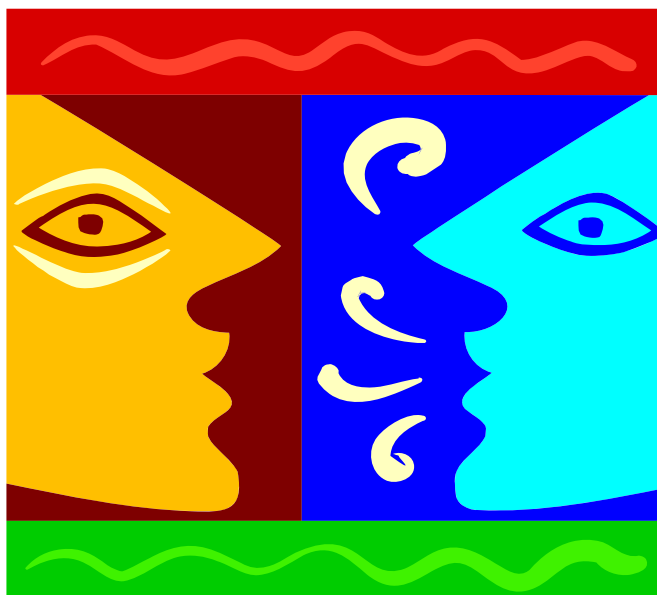

Eksamensoppgåver H07/ Eksamensoppgaver H07

Rettslære

Fagkoder:

AA6050
AA6060
AA6061

Fagnavn:

Rettslære I E
Rettslære II E
Rettslære II P

(E=Elevar/Elever P=Privatistar/Privatister)

Førebuing/ Forberedelse

15.11.2007

AA6050 Rettslære I
Elevar/Elever

Informasjon til førebuingssdelen	
Førebuingstid:	Ein dag
Hjelpemiddel:	Sjå gjeldande reglar.
Andre opplysningar:	I førebuinga er det tilrådd at du, så sant det er mogleg, samarbeider med andre eksaminandar. De bør setje av god tid til å diskutere dei juridiske problemstillingane som blir tekne opp i førebuingssdelen.
Oppdrag i førebuinga:	Set deg inn i reglane <ul style="list-style-type: none">– som gjeld når ektefellar skal dele sine samla verdiar ved skilsmisse– om mindreårige si rettslege disposisjonsevne– som gjeld ved oppseiing og avskil av ein arbeidstakar

Vi tilrår at du startar førebuinga på
<http://skolenettet.no/rettslare>

Bokmål

Informasjon til forberedelsesdelen	
Forberedelsestid:	En dag
Hjelpemidler:	Se gjeldende regler.
Andre opplysninger:	I forberedelsen anbefales det at du, så sant det er mulig, samarbeider med andre eksaminander. Dere bør sette av god tid til å diskutere de juridiske problemstillingene som blir tatt opp i forberedelsesdelen.
Oppdrag i forberedelsen:	Sett deg inn i reglene <ul style="list-style-type: none">– som gjelder når ektefeller skal dele sine samlede verdier ved skilsmisse– om mindreåriges rettslige disposisjonsevne– som gjelder ved oppsigelse og avskjed av en arbeidstaker

Vi anbefaler at du starter forberedelsen på
<http://skolenettet.no/rettslare>

Eksamen

16.11.2007

AA6050 Rettslære I
Elevar/Elever

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid:	5 timar
Hjelpemiddel:	Sjå gjeldande reglar.
Andre opplysningar:	Oppgåvesettet har tre oppgåver.
Informasjon til sensor og eksaminand:	<p>I vurderinga av svaret skal sensor sjå etter kva måloppnåing eksaminanden viser i vurderinga av</p> <ul style="list-style-type: none">– korleis verdiane til ekteparet Larsen skal fordelast– om Anne Borg er bunden av pengebruken sin og lånet frå naboen– om Per Ruuds åtferd er ei lovleg grunngiving for at han må slutte som arbeidstakar på verkstaden

Oppgåve

Ekteparet Geir og Liv Larsen har ei tomt i Leirvik der dei ønskjer å føre opp ein bustad. Tomta har Geir fått av foreldra sine. Etter at dei har fått byggjeløyve, går dei i gang med byggjearbeidet. Far til Geir, Birger Larsen, er pensjonert byggmeister. Dei har derfor bestemt at Geir og faren skal byggje huset sjølv. Det einaste dei får andre til å ta seg av, er det elektriske anlegget og rørleggjararbeidet.

Eit år etter at huset er ferdig, bestemmer Geir og Liv seg for å ta ut separasjon.

Bustaden, inklusive tomta, blir taksert til kr 1 800 000. Av dette utgjør verdien av tomta kr 350 000. Dei får også ein bygningskyndig til å verdsetje arbeidsinnsatsen til Geir og Birger i samband med oppføringa av bustaden. Geirs innsats blir sett til kr 100 000, medan innsatsen frå faren blir verdsett til kr 200 000. Pga. eigeninnsatsen og oppsparte midlar er Geir og Liv gjeldfrie.

På tomta har dei også sett opp ei lafta gjestehytte som Liv vann i eit lotteri. Hytta blir verdsett til kr 100 000. Denne verdien kjem i tillegg til taksten på kr 1 800 000 for bustad og tomt. Innbu og lausøyre blir taksert til kr 200 000.

Da Geir og Liv skal dele formuen, blir dei ikkje samde. Begge argumenterer for å få mest mogleg. Geir meiner han har rett til heile verdien av bustaden, inklusive tomta, fordi bustaden vart bygd av han og faren og står på hans tomt. Det same må gjelde for gjestehytta, sidan ho også står på hans eigedom. Dette avviser Liv og hevdar at etter norsk lov skal alt dei til saman eig, delast likt, med unntak av gjestehytta som ho har vunne. Ho meiner at dette gjer hytta til hennar særeige, slik at ho skal haldast utanfor delinga.

- **Gjennomfør ei grunngitt fordeling av dei samla verdiane til ekteparet Larsen, i samsvar med lova.**

Anne Borg er 16 år gammal. Foreldra til Anne har lyst til å reise til Hellas. Dei vil gjerne at Anne skal vere med, men ho vil ikkje vere borte frå skolen så lenge.

Foreldra reiste som planlagt til Hellas ein fredag. Anne, som var einebarn, skulle bu heime aleine. Før foreldra reiste, fekk Anne kr 2 000 som ho kunne bruke på mat og andre nødvendige utgifter. Beløpet var større enn det foreldra rekna med at ho trong. Dei sa til Anne at det var greitt å ha litt pengar i reserve i tilfelle noko uføresett skulle inntreffe, men ho fekk ikkje bruke dei på unødvendige ting. Dette var Anne heilt samd i.

Anne avtalte med nokre venner at dei skulle samlast heime hos henne på laurdagskvelden.

Anne fekk sin gode venn Tore, som var 18 år, til å kjøpe brus og snacks for kr 400, så dei hadde noko å kose seg med utover kvelden. Anne betalte utlegga for Tore med dei pengane ho hadde fått av foreldra. Ut på kvelden vart dei svoltne. Anne bestemte seg for å bestille tre pizzaer per telefon. Pizzaane vart leverte på døra, og Anne betalte kr 800. Ho betalte også denne gongen med dei pengane ho hadde fått av foreldra.

Søndag fann Anne ut at ho hadde brukt alt for mykje pengar. Ho bestemte seg derfor for å kjøpe skrapelodd for kr 500, og rekna med at ho da ville vinne nok pengar til å klare seg til foreldra kom heim.

Anne kjøpte skrapelodda i kiosken like ved der ho budde, og vart svært oppgitt sidan ho ikkje fekk nokon gevinst. Ho satsa derfor også dei siste kr 300 på skrapelodd. Heller ikkje denne gongen vann ho noko.

For å klare seg til foreldra kom tilbake, fekk ho låne kr 1 000 av ein nabo.

Da foreldra kom tilbake frå Hellas, fortalde Anne kva som hadde skjedd. Foreldra reagerte sterkt på det Anne fortalde. Dei kontakta Tore, pizzaleverandøren og kiosken, og forlangte at dei betalte tilbake pengane kvar av dei hadde teke imot av Anne. Dette grunngav dei med at Anne ikkje hadde fått løyve frå dei til å bruke pengane til slike kjøp, og derfor var ho ikkje bunden. Alle tre avviste dette og meinte Annes pengebruk var i samsvar med norsk rett.

Foreldra meinte også at Anne ikkje var bunden av det lånet ho hadde fått av naboen.

- **Drøft dei rettslege problema oppgåva reiser.**

Per Ruud er 20 år og arbeider som mekanikar på ein bilverkstad som Gerd Nilsen eig.

Kjersti Jensen kjem innom verkstaden for å få skifta til vinterdekk. Per blir beden om å ta oppdraget. Dei avtaler at bilen kan hentast om ein time.

Per held på med arbeidet da kjærasten, Lise, ringjer på mobilen. Ho seier at det er slutt mellom dei. Per blir svært fortvila.

Kjersti kjem for å hente bilen, men Per er ikkje ferdig med arbeidet. Ho masar om at han må bli ferdig, for ho skal på eit viktig møte. I fortvilninga over telefonbeskjeden og maset frå Kjersti gløymer Per å stramme hjulmutterane på høgre framhjul.

Kjersti kjører frå verkstaden, og i ein sving fell høgre framhjul av. Bilen kjører av vegen og blir påført skadar i fronten. Kjersti Jensen kjem uskadd frå ulykka.

Verkstadeigaren, Gerd Nilsen, reagerer sterkt da ho får høre kva som har skjedd. Arbeidstakarar som gjer slike utilgjevelege feil, kan ho ikkje ha på verkstaden sin. Ho minner også Per om at han har fått mange åtvaringar av henne fordi han stadig kom 10–15 minuttar for seint på jobb. No er det nok. Ho seier at arbeidsforholdet hos verkstaden for Per no er straks avslutta. Etter hennar meining er både det at han kom for seint og den utilgjevelege feilen han gjorde ved skiftinga av dekk, kvar for seg god nok grunn. Sett under eitt er det i alle fall ikkje tvil om at ho har rett i at Per må slutte straks. Per protesterer og meiner at dette er i strid med lova. Slike bagatellar er ikkje tilstrekkelige til at han kan misse jobben. Dersom dette, mot rett ein skulle tru, er rett, har han i alle fall ei oppseiingstid på seks månader, for det hadde faren hans hatt da han miste arbeidet sitt pga. innskrenkingar på arbeidsplassen sin i fjor.

- **Drøft dei rettslege problema oppgåva reiser.**

Bokmål

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid:	5 timer
Hjelpemidler:	Se gjeldende regler.
Andre opplysninger:	Oppgavesettet har tre oppgaver.
Informasjon til sensor og eksaminand:	<p>I vurderingen av besvarelsen skal sensor se etter hvilken måloppnåelse eksaminanden viser i vurderingen av</p> <ul style="list-style-type: none">– hvordan verdiene til ekteparet Larsen skal fordeles– om Anne Borg er bundet av sin pengebruk og lånet fra naboen– om Per Ruuds atferd er en lovlig begrunnelse for at han må slutte som arbeidstaker på verkstedet

Oppgave

Ekteparet Geir og Liv Larsen har en tomt i Leirvik hvor de ønsker å oppføre en bolig. Tomten har Geir fått av sine foreldre. Etter at de har fått byggetillatelse, går de i gang med byggearbeidet. Geirs far, Birger Larsen, er pensjonert byggmester. De har derfor bestemt at Geir og faren skal bygge huset selv. Det eneste de får andre til å ta seg av, er det elektriske anlegget og rørleggerarbeidet.

Ett år etter at huset er ferdig, bestemmer Geir og Liv seg for å ta ut separasjon.

Boligen, inklusive tomten, blir taksert til kr 1 800 000. Av dette utgjør tomtens verdi kr 350 000. De får også en bygningskyndig til å verdsette arbeidsinnsatsen til Geir og Birger i forbindelse med oppføringen av boligen. Geirs innsats blir satt til kr 100 000, mens farens innsats blir verdsatt til kr 200 000. Pga. egeninnsatsen og oppsparte midler er Geir og Liv gjeldfrie.

På tomten har de også satt opp en laftet gjestehytte som Liv vant i et lotteri. Hytta blir verdsatt til kr 100 000. Denne verdien kommer i tillegg til taksten på kr 1 800 000 for bolig og tomt. Innbo og løsøre blir taksert til kr 200 000.

Da Geir og Liv skal dele formuen, blir de ikke enige. Begge argumenterer for å få mest mulig. Geir mener han har rett til hele boligens, inklusive tomtens, verdi, fordi boligen ble bygget av ham og hans far og står på hans tomt. Det samme må gjelde for gjestehytta, siden den også står på hans eiendom. Dette avviser Liv og hevder at etter norsk lov skal alt de til sammen eier, deles likt, med unntak av gjestehytta som hun har vunnet. Hun mener at dette gjør hytta til hennes særeie, slik at den skal holdes utenfor delingen.

- **Foreta en begrunnet fordeling av ekteparet Larsens samlede verdier i samsvar med loven.**

Anne Borg er 16 år gammel. Foreldrene til Anne har lyst til å reise til Hellas. De vil gjerne at Anne skal være med, men hun vil ikke være borte fra skolen så lenge.

Foreldrene reiste som planlagt til Hellas en fredag. Anne, som var enebarn, skulle bo hjemme alene. Før foreldrene reiste, fikk Anne kr 2 000 som hun kunne bruke på mat og andre nødvendige utgifter. Beløpet var større enn det foreldrene regnet med at hun trengte. De sa til Anne at det var greit å ha litt penger i reserve i tilfelle noe uforutsett skulle inntreffe, men hun fikk ikke bruke dem på nødvendige ting. Dette var Anne helt enig i.

Anne avtalte med noen venner at de skulle samles hjemme hos henne på lørdagskvelden.

Anne fikk sin gode venn Tore, som var 18 år, til å kjøpe brus og snacks for kr 400, så de hadde noe å kose seg med utover kvelden. Anne betalte Tores utlegg med de pengene hun hadde fått av foreldrene. Ut på kvelden ble de sultne. Anne bestemte seg for å bestille tre pizzaer per telefon. Pizzaene ble levert på døren, og Anne betalte kr 800. Hun betalte også denne gangen med de pengene hun hadde fått av foreldrene.

Søndag fant Anne ut at hun hadde brukt alt for mye penger. Hun bestemte seg derfor for å kjøpe skraplodd for kr 500, og regnet med at hun da ville vinne nok penger til å klare seg til foreldrene kom hjem.

Anne kjøpte skraploddene i kiosken like ved der hun bodde, og ble meget oppgitt siden hun ikke fikk noen gevinst. Hun satset derfor også de siste kr 300 på skraplodd. Heller ikke denne gangen vant hun noe.

For å klare seg til foreldrene kom tilbake, fikk hun låne kr 1 000 av en nabo.

Da foreldrene kom tilbake fra Hellas, fortalte Anne hva som hadde skjedd. Foreldrene reagerte sterkt på det Anne fortalte. De kontaktet Tore, pizzaleverandøren og kiosken, og forlangte at de betalte tilbake pengene hver av dem hadde mottatt av Anne. Dette begrunnet de med at Anne ikke hadde fått deres tillatelse til å bruke pengene til slike kjøp, og derfor var hun ikke bundet. Alle tre avviste dette og mente Annes pengebruk var i samsvar med norsk rett.

Foreldrene mente også at Anne ikke var bundet av det lånet hun hadde fått av naboen.

- **Drøft de rettslige problemene oppgaven reiser.**

Per Ruud er 20 år og arbeider som mekaniker på et bilverksted som eies av Gerd Nilsen.

Kjersti Jensen kommer innom verkstedet for å få skiftet til vinterdekk. Per blir bedt om å ta oppdraget. De avtaler at bilen kan hentes om en time.

Per holder på med arbeidet da kjæresten, Lise, ringer på mobilen. Hun sier at det er slutt mellom dem. Per blir svært fortvilet.

Kjersti kommer for å hente bilen, men Per er ikke ferdig med arbeidet. Hun maser om at han må bli ferdig, for hun skal på et viktig møte. I fortvilelsen over telefonbeskjeden og maset fra Kjersti glemmer Per å stramme hjulmutterne på høyre forhjul.

Kjersti kjører fra verkstedet, og i en sving faller høyre forhjul av. Bilen kjører av veien og blir påført skader i fronten. Kjersti Jensen kommer uskadet fra ulykken.

Verkstedeieren, Gerd Nilsen, reagerer sterkt da hun får høre hva som har skjedd. Arbeidstakere som gjør slike utilgivelige feil, kan hun ikke ha på sitt verksted. Hun minner også Per om at han har fått mange advarsler av henne fordi han stadig kom 10–15 minutter for seint på jobb. Nå er det nok. Hun sier at Pers arbeidsforhold med verkstedet er avsluttet med øyelikkelig virkning. Etter hennes mening er både det at han kom for sent og den utilgivelige feilen han gjorde ved skiftingen av dekkene, hver for seg god nok grunn. Sett under ett er det i hvert fall ikke tvil om at hun har rett i at Per må slutte med øyelikkelig virkning. Per protesterer og mener at dette er i strid med loven. Slike bagateller er ikke tilstrekkelig til at han kan miste jobben. Dersom det mot formodning er riktig, har han i hvert fall en oppsigelsestid på seks måneder, for det hadde faren hans hatt da han mistet arbeidet sitt pga. innskrenkninger på arbeidsplassen sin i fjor.

- **Drøft de rettslige problemene oppgaven reiser.**

Førebuing/ Forberedelse

15.11.2007

AA6060 Rettslære II
Elevar/Elever

Informasjon til førebuingssdelen	
Førebuingstid:	Ein dag
Hjelpemiddel:	Sjå gjeldande reglar.
Andre opplysningar:	I førebuinga er det tilrådd at du, så sant det er mogleg, samarbeider med andre eksaminandar. De bør setje av god tid til å diskutere dei juridiske problemstillingane som blir tekne opp i førebuingssdelen.
Oppdrag i førebuinga:	Set deg inn i <ul style="list-style-type: none">– reglane i angrerettlova som er aktuelle ved dørsal– reglane som gjeld når ein kjøpar påstår at det er ein mangel ved ei vare han har kjøpt– reglane som gjeld ved bruk av fullmektig i samband med sal frå butikk– nødvendige vilkår som må vere oppfylte for at ein person skal kunne straffast for drap

Vi tilrår at du startar førebuinga på

<http://skolenettet.no/rettslare>

Bokmål

Informasjon til forberedelsesdelen	
Forberedelsestid:	En dag
Hjelpemidler:	Se gjeldende regler
Andre opplysninger:	I forberedelsen anbefales det at du, så sant det er mulig, samarbeider med andre eksaminander. Dere bør sette av god tid til å diskutere de juridiske problemstillingene som blir tatt opp i forberedelsesdelen.
Oppdrag i forberedelsen;	Sett deg inn i <ul style="list-style-type: none">– reglene i angrerettloven som er aktuelle ved dørsalg– reglene som gjelder når en kjøper påstår at det er en mangel ved en vare han har kjøpt– reglene som gjelder ved bruk av fullmektig i forbindelse med salg fra butikk– nødvendige betingelsener som må være oppfylt for at en person skal kunne straffes for drap

Vi anbefaler at du starter forberedelsen på
<http://skolenettet.no/rettslare>

Eksamen

16.11.2007

AA6060 Rettslære II

Elevar/Elever

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid:	5 timar
Hjelpemiddel:	Sjå gjeldande reglar.
Andre opplysningar:	Oppgåvesettet har fire oppgåver.
Rettleiing om vurderinga:	<p>I vurderinga av svaret skal sensor sjå etter kva måloppnåing eksaminanden viser i drøftingane av</p> <ul style="list-style-type: none">– om Åsmund Lie har rett til å angre på kjøpet av støvsugar– om Åsmund Lie har rett til å heve kjøpet av støvsugar, eller om seljaren har rett i sine utsegner– om sportsforretninga er bunden av salet til Ove Larsen– om Ola kan straffast for drap på far sin

Oppgåve

Pensjonisten Åsmund Lie og naboen Liv Krag åt lunsj i leilegheita til Åsmund. Da fekk dei besøk av ein dørseljar, Kari Osa. Ho ville gjerne demonstrere ein støvsugar av merket *Allclean*. Dette er ein dyr støvsugar til kr 23 000, som berre kan kjøpast via utvalde agentar som sel på messer, utstillingar og ved dørsal.

Åsmund var noko skeptisk til demonstrasjonen. Han hadde ein støvsugar som han meinte var god nok. Kari var ei ung, hyggeleg dame som insisterte på å vise kor god støvsugaren var. Ho fortalde også at det var gode moglegheiter for å ta den gamle støvsugaren i innbyte. Kari brukte all sin sjarm og fekk til slutt Åsmund med på å kjøpe ny støvsugar for kr 23 000. Han fekk kr 4 700 i innbyte for sin gamle støvsugar. Åsmund signerte kontrakten. Kari bad han også om å krysse av i ruta som stadfesta at han hadde motteke angrerettsskjema. Ho hadde slike skjema i bilen og sa ho skulle hente eit seinare. Dette gjorde ho ikkje.

Etter nokre dagar mottok Åsmund den nye støvsugaren og betalte kr 18 300. 12 dagar seinare kontakta Åsmund seljaren og sa han angra på kjøpet. Svaret var at han måtte sende inn angrerettsskjemaet rekommandert innan 14 dagar. Åsmund sa at det kunne han ikkje gjere fordi han ikkje hadde motteke eit angrerettsskjema. Bedrifta viste til kontrakten der det var kryssa av for at skjema var utlevert, og ville derfor ikkje ta støvsugaren tilbake.

- **Drøft dei rettslege problema oppgåva reiser.**

Før konflikten om angreretten var løyst, begynte støvsugaren å slå seg av utan påviseleg grunn. Han var nesten umogleg å bruke. Det var no gått noko over 2 månader sidan han vart kjøpt. Åsmund ringde til bedrifta og sa at han ville heve kjøpet no sidan det viste seg å vere ein alvorleg feil på støvsugaren. Dette ville ikkje bedrifta gå med på. Ho meinte at Åsmund hadde reklamert for seint, og dessutan var det enkelt å rette opp feilen. Bedrifta bad Åsmund sende støvsugaren inn, slik at han kunne bli reparert. Ho påpeikte at frakta på kr 320 måtte Åsmund sjølv betale. Reparasjonen ville ta minst 4 veker. Åsmund sa han måtte støvsuge fleire gonger i veka fordi han hadde støvallergi. Derfor var det uaktuelt å vere utan støvsuger så lenge. Det beklaga bedrifta, men sa dei ikkje kunne hjelpe han med *det* problemet.

- **Drøft dei rettslege problema oppgåva reiser.**

Lise Gabrielsen er tilsett som ekspeditør i ei sportsforretning.

Ein dag kjem ein god venn, Ove Larsen, inn i forretninga. Han treng nytt skiutstyr. Lise viser han eit komplett sett som kostar kr 3 990. Ove vil gjerne kjøpe skiutstyret, men synest det er litt dyrt.

Dei siste vekene har Ove hjulpet Lise med å pusse opp badet. For å vise takksemnda si overfor Ove seier ho at han kan få utstyret for halv pris. Ove synest dette er eit svært sjenerøst tilbod og betaler kr 1995.

Butikksjefen oppdagar det som har skjedd. Han påpeiker overfor Ove at Lise har fått klar beskjed om at ho ikkje kan gi større rabattar enn 10 %. Han krev derfor at Ove leverer tilbake skiutstyret eller betaler full pris for det. Ove avviser dette og hevdar han har rett til å behalde skiutstyret for den prisen han har betalt.

- **Drøft om Ove Larsen har inngått bindande avtale om kjøp av skiutstyret for kr 1995.**

Lars Stordal er gift med Hege, og saman har dei barna Ola på 18 år og Guri på 10 år. Lars har i fleire år vore arbeidslaus og har store alkoholproblem. Når han drikk, blir han ofte svært valdeleg. Hege har fleire gonger søkt tilflukt i krisesenteret for mishandla kvinner, og det siste halvåret er ho to gonger blitt innlagd på sjukehus etter å ha blitt grovt mishandla av Lars. Siste gongen det skjedde, vart fleire ribbein brotne, og ho fikk brest i kinnbeinet. Barna hadde også i lengre tid vore utsette for mishandling. Fleire gonger var dei blitt påførte fysiske skadar.

Ein fredagskveld er Lars svært rusa. Han skuldar Hege for å ha fortalt legen sin at ho blir slått av han. Han slår henne fleire gonger i ansiktet og brystet. Slaga er så kraftige at Hege svimar av.

Lars legg seg til å sove, men før han sovnar trugar han med at om nokon av barna hjelper mor si, skal han straffe dei hardt når han vaknar.

Ola har vore heime og sett det som har skjedd. Han har lenge tenkt på kva han skal gjere for å redde systema og mora si frå mishandlinga. Ola bestemmer seg for å hjelpe mora og torer ikkje tenkje på kva som vil skje når faren vaknar.

Etter å ha hjelpt mora går han opp i 2. etasje og hentar jaktrifla til faren. Han lader rifla og går inn på soverommet til den sovande faren. Der skyt han faren i brystet slik at han dør. Straks etter ringjer han politiet og fortel kva han har gjort.

- **Drøft om Ola kan straffast for drap på far sin.**

Bokmål

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid:	5 timer
Hjelpemidler:	Se gjeldende regler.
Andre opplysninger:	Oppgavesettet har fire oppgaver.
Veiledning om vurderingen:	<p>I vurderingen av besvarelsen skal sensor se etter hvilken måloppnåelse eksaminanden viser i drøftingene av</p> <ul style="list-style-type: none">– om Åsmund Lie har rett til å angre på kjøpet av støvsuger– om Åsmund Lie har rett til å heve kjøpet av støvsuger, eller om selgeren har rett i sine utsagn– om sportsforretningen er bundet av salget til Ove Larsen– om Ola kan straffes for drap på sin far

Oppgave

Pensjonisten Åsmund Lie og naboen Liv Krag spiste lunsj i leiligheten til Åsmund. Da fikk de besøk av en dørselger, Kari Osa. Hun ville gjerne demonstrere en støvsuger av merket *Allclean*. Dette er en dyr støvsuger til kr 23 000, som bare kan kjøpes via utvalgte agenter som selger på messer, utstillinger og ved dørsalg.

Åsmund var noe skeptisk til demonstrasjonen. Han hadde en støvsuger som han mente var god nok. Kari var en ung, hyggelig dame som insisterte på å vise hvor god støvsugeren var. Hun fortalte også at det var gode muligheter for å ta den gamle støvsugeren i innbytte. Kari brukte all sin sjarm og fikk til slutt Åsmund med på å kjøpe ny støvsuger for kr 23 000. Han fikk kr 4 700 i innbytte for sin gamle støvsuger. Åsmund signerte kontrakten. Kari ba ham også om å krysse av i ruten som bekreftet at han hadde mottatt angrerettsskjema. Hun hadde slike skjemaer i bilen og sa hun skulle hente et senere. Dette unnlot hun å gjøre.

Etter noen dager mottok Åsmund den nye støvsugeren og betalte kr 18 300. 12 dager senere kontaktet Åsmund selgeren og sa han angret på kjøpet. Svaret var at han måtte sende inn angrerettsskjemaet rekommandert innen 14 dager. Åsmund sa at det kunne han ikke gjøre fordi han ikke hadde mottatt et angrerettsskjema. Bedriften viste til kontrakten der det var krysset av for at skjema var utlevert, og ville derfor ikke ta støvsugeren tilbake.

- **Drøft de rettslige problemene oppgaven reiser.**

Før konflikten om angreretten var løst, begynte støvsugeren å slå seg av uten påviselig grunn. Den var nesten umulig å bruke. Det var nå gått noe over 2 måneder siden den ble kjøpt. Åsmund ringte til bedriften og sa at han ville heve kjøpet nå siden det viste seg å være en alvorlig feil på støvsugeren. Dette ville ikke bedriften gå med på. Den mente at Åsmund hadde reklamert for seint, og dessuten var det enkelt å rette opp feilen. Bedriften ba Åsmund sende støvsugeren inn, slik at den kunne bli reparert. Den påpekte at frakten på kr 320 måtte Åsmund selv betale. Reparasjonen ville ta minst 4 uker. Åsmund sa han måtte støvsuge flere ganger i uken fordi han hadde støvallergi. Derfor var det uaktuelt å være uten støvsuger så lenge. Det beklaget bedriften, men sa de ikke kunne hjelpe ham med *det* problemet.

- **Drøft de rettslige problemene oppgaven reiser.**

Lise Gabrielsen er ansatt som ekspeditør i en sportsforretning.

En dag kommer en god venn, Ove Larsen, inn i forretningen. Han trenger nytt skiutstyr. Lise viser ham et komplett sett som koster kr 3 990. Ove vil gjerne kjøpe skiutstyret, men synes det er litt dyrt.

De siste ukene har Ove hjulpet Lise med å pusse opp badet. For å vise sin takknemlighet overfor Ove sier hun at han kan få utstyret for halv pris. Ove synes dette er et meget sjenerøst tilbud og betaler kr 1995.

Butikksjefen oppdager hva som har skjedd. Han påpeker overfor Ove at Lise har fått klar beskjed om at hun ikke kan gi større rabatter enn 10 %. Han krever derfor at Ove tilbakeleverer skiutstyret eller betaler full pris for det. Ove avviser dette og hevder han har rett til å beholde skiutstyret for den prisen han har betalt.

- **Drøft om Ove Larsen har inngått bindende avtale om kjøp av skiutstyret for kr 1995.**

Lars Stordal er gift med Hege, og sammen har de barna Ola på 18 år og Guri på 10 år. Lars har i flere år vært arbeidsløs og har store alkoholproblemer. Når han drikker, blir han ofte svært voldelig. Hege har flere ganger søkt tilflukt i krisesenteret for mishandlede kvinner, og det siste halvåret er hun to ganger blitt innlagt på sykehus etter å ha blitt grovt mishandlet av Lars. Siste gang det skjedde, ble flere ribbein brukket, og hun fikk brist i kinnbeinet. Barna hadde også i lengre tid vært utsatt for mishandling. Flere ganger var de blitt påført fysiske skader.

En fredagskveld er Lars svært beruset. Han beskylder Hege for å ha fortalt legen sin at hun blir slått av ham. Han slår henne flere ganger i ansiktet og brystet. Slagene er så kraftige at Hege besvimer.

Lars legger seg til å sove, men før han sovner truer han med at om noen av barna hjelper sin mor, skal han straffe dem hardt når han våkner.

Ola har vært hjemme og sett det som har skjedd. Han har lenge tenkt på hva han skal gjøre for å redde søsteren og moren sin fra mishandlingen. Ola bestemmer seg for å hjelpe moren og tør ikke tenke på hva som vil skje når faren våkner.

Etter å ha hjulpet moren går han opp i 2. etasje og henter farens jaktrifle. Han lader rifla og går inn på soverommet til sin sovende far. Der skyter han faren i brystet slik at han dør. Straks etter ringer han politiet og forteller hva han har gjort.

- **Drøft om Ola kan straffes for drap på sin far.**

Eksamen

26.11.2007

AA6061 Rettslære II
Privatistar/Privatister

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid:	5 timar
Hjelpemiddel:	Sjå gjeldande reglar.
Andre opplysningar:	Oppgåvesettet har tre oppgåver
Rettleiing om vurderinga:	<p>I vurderinga av svaret skal sensor sjå etter kva måloppnåing eksaminanden viser i drøftingane av</p> <ul style="list-style-type: none">– om Ola og/eller Hilde Ås kan straffast for brot på føresegner i straffelova og/eller vegtrafikklova– om Per Sand har rett til å krevje noko av Sverre Nilsen pga. dei påståtte manglane ved bilen– om familien Hansen og hytteeigaren har rett til å gjere det dei har gjort etter friluftslova

Oppgåve

Ekteparet Ola og Hilde Ås er begge 65 år gamle. Etter eit ferieopphald på Kreta landar dei på flyplassen i totida om natta. Heimreisa hadde blitt kraftig forseinka pga. aksjonar blant tilsette i flyselskapet dei reiste med. Dei har derfor vore på reise i nesten eit og eit halvt døgn. Dei er svært slitne, men vil heim så raskt som mogleg.

Dei hentar bilen og startar heimturen i tretida. Ola kjører, og han kjenner at han er veldig trøyt og sliten. Han har store problem med å konsentrere seg om kjøringa og må stadig opne vindaug for å halde seg vaken. Hilde legg seg i baksetet og sovnar. Da dei passerer ein tettstad litt før klokka fem, kjem ein mann syklande. Ola ser ikkje syklisten før det er for seint. Han treffer sykkelen, slik at mannen blir kasta i grøfta.

Ola stansar bilen. Hilde vakna av samanstøyten og oppdagar kva som har skjedd. Begge får panikk, og dei bestemmer seg for å kjøre vidare utan å gjere noko for syklisten. Dei kjem heim i sjutida. Ola og Hilde er svært oppskaka etter det som har skjedd, og begge tek nokre sterke drinkar for å roe nervane.

Det viser seg at syklisten fekk så store skadar at han døydde rett etter at han vart påkjørt. Ein person hadde observert ulykka og notert nummeret på bilen. Klokka ni om morgonen blir ekteparet Ås henta av politiet.

- **Drøft om Ola og/eller Hilde Ås har gjort seg skyldig i nokon straffbare forhold.**

Per Sand skal kjøpe ein bruktbil. I lokalavisa 19. januar 2007 ser han ein annonse for ein brukt Audi, 1997-modell med dieselmotor, kilometerstanden er 185 000. Same dag tek Per kontakt med seljaren, Sverre Nilsen, og prøvekjører bilen. Per er ikkje særleg bilkyndig, men synest bilen lèt til å vere i god stand.

Seljaren opplyser at han er bussjåfør, og seier han har god greie på bilar. Han hadde kjøpt bilen av ein eldre mann for fire år sidan. Bilen har heile tida gått feilfritt. Seljaren seier også at denne typen bil med dieselmotor vanlegvis går over 300 000 kilometer utan vesentlege feil.

Den 23. januar skriv dei under ein kjøpekontrakt. Bilen blir "seld som han er". Prisen er kr 32 000.

I slutten av april 2007 får Per problem når han skal gire. Han ber Bilreparatøren A/S sjå nærmare på dette. Dei reparerer feilen med giret. Reparasjonen kostar kr 7880.

Per Sand får mistanke om at bilen ikkje er i så god stand som han har trudd. Han får derfor bilen undersøkt ved ein NAF teststasjon. Dei kjem med merknader om følgjande feil:

- svak parkeringsbrems
- vindaugsviskarane må bytast
- eit blinklys verkar ikkje
- rustangrep med hol i vognbotnen
- rusthol i hjulbogane / innsida av skjermene
- alvorleg rust i berande konstruksjonar i karosseriet
- stor og alvorleg slitasje i motoren. Motoren bør skiftast

Bilen blir derfor vurdert som delebil og taksert til maksimum kr 3 000. NAF-kontrolløren antek at dei fleste feila som er beskrivne, var til stades da bilen vart kjøpt.

Neste dag tek Per kontakt med seljaren. Han krev kjøpesummen tilbake. Vidare krev han at seljaren dekkjer rekninga frå Bilreparatøren A/S på kr 7 880. Han vil også ha tilbake kr 1 000 som han har betalt for NAF-testen for å få undersøkt tilstanden til bilen.

Sverre avviser alle krav. Bilen er "seld som han er". Han fråskriv seg derfor alt ansvar for feila. Han meiner vidare at feila ikkje var til stades da han selde bilen, og dersom dei hadde vore det, burde Per ha oppdaga dei.

- **Drøft dei rettslege problema oppgåva reiser.**

Familien Hansen bor i Marvik, ein liten by ved Litlefjorden. I helgane dreg dei ofte ut med båten sin til øyane i Litlefjorden for å bade, ete og kose seg.

Dei siste åra var det blitt oppført mange nye hytter på øyane i Litlefjorden. Dette hadde ført til stadige konfliktar mellom hytteeigarar og båtfolket, særleg når folk gjekk i land for å bade og sole seg. Mange hytteeigarar meinte dette sjenerte dei, og prøvde å jage bort folk som gjekk i land på eigedommane deira.

På Skarvøy var det også bygd hytter dei siste åra, men dei låg ca. hundre meter frå sjøen. Familien Hansen hadde ei lun vik på Skarvøy som favorittplass.

Ein dag familien Hansen kjem for å gå i land i denne vika, ser dei til si forundring at det er sett opp gjerde på begge sider av vika. På gjerda er det sett store skilt der det står "Privat eigedom. Tilgjenge forbode". I tillegg er det lagt ut ei lita flytebryggje i vika. Rett innanfor denne er det plassert ein benk. Ved sida av benken står det to par sko, men det er ingen menneske der.

Hansen er sterkt engasjert i diskusjonen om kva rett båtfolket har til å gå i land på øyane. Han meiner at her har ein hytteeigar teke seg til rette. Han har lese i lokalavisa at det ikkje er uvanleg at hytteeigarane legg ut klede og sko for å halde båtfolket unna.

Dei fortøyer båten i flytebryggja og går i land og badar og kosar seg. Etter ein times tid kjem ein mann. Han seier han har hytte ca. 100 meter frå vika, og at han eig grunnen frå hytta og heilt ned til sjøen. Hytteeigaren forlanger at dei straks går om bord i båten og forsvinn. Dette grunnir han med at dei er på hans private eigedom, noko som gjerdet og skilta gir klar beskjed om. Dei må også ha sett at det står ein benk i vika, og at han har private eigedelar liggjande der. Uansett har ikkje familien Hansen rett til å leggje til ved flytebryggja hans.

Hansen tek til motmæle mot dette og seier at dei har rett til å leggje til ved bryggja. Dei har også rett til å bade og sole seg i vika slik dei alltid har gjort.

- **Drøft dei rettslege problema oppgåva reiser.**

Bokmål

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid:	5 timer
Hjelpemidler:	Se gjeldende regler.
Andre opplysninger:	Oppgavesettet har tre oppgaver.
Veiledning om vurderingen:	<p>I vurderingen av svaret skal sensor se etter hvilken måloppnåelse eksaminanden viser i drøftingene av</p> <ul style="list-style-type: none">– om Ola og/eller Hilde Ås kan straffes for brudd på bestemmelser i straffeloven og/eller veitrafikkloven– om Per Sand har rett til å kreve noe av Sverre Nilsen pga. de påståtte manglene ved bilen– om familien Hansen og hytteeieren har rett til å gjøre det de har gjort etter frilufsloven

Oppgave

Ekteparet Ola og Hilde Ås er begge 65 år gamle. Etter et ferieopphold på Kreta lander de på flyplassen i totiden om natten. Hjemreisen hadde blitt kraftig forsinket pga. aksjoner blant ansatte i flyselskapet de reiste med. De har derfor vært på reise i nesten et og et halvt døgn. De er svært slitne, men vil hjem så raskt som mulig.

De henter bilen og starter hjemturen i tretiden. Ola kjører, og han kjenner at han er veldig trett og sliten. Han har store problemer med å konsentrere seg om kjøringen og må stadig åpne vinduet for å holde seg våken. Hilde legger seg i baksetet og sovner. Da de passerer et tettsted litt før klokken fem, kommer en mann syklende. Ola ser ikke syklisten før det er for sent. Han treffer sykkelkelen, slik at mannen blir kastet i grøfta.

Ola stanser bilen. Hilde våknet av sammenstøtet og oppdager hva som har skjedd. Begge får panikk, og de bestemmer seg for å kjøre videre uten å foreta seg noe for syklisten. De kommer hjem i syvtiden. Ola og Hilde er svært oppskaket etter det som har skjedd, og begge tar noen sterke drinker for å roe nervene.

Det viser seg at syklisten fikk så store skader at han døde rett etter at han ble påkjørt. En person hadde observert ulykken og notert nummeret på bilen. Klokken ni om morgenen blir ekteparet Ås hentet av politiet.

- **Drøft om Ola og/eller Hilde Ås har gjort seg skyldig i noen straffbare forhold.**

Per Sand skal kjøpe en bruktbil. I lokalavisen 19. januar 2007 ser han en annonse for en brukt Audi, 1997-modell med dieselmotor, kilometerstanden er 185 000. Samme dag tar Per kontakt med selgeren, Sverre Nilsen, og prøvekjører bilen. Per er ikke særlig bilkyndig, men synes bilen later til å være i god stand.

Selgeren opplyser at han er bussjåfør, og sier han har god greie på biler. Han hadde kjøpt bilen av en eldre mann for fire år siden. Bilen har hele tiden gått feilfritt. Selgeren sier også at denne typen bil med dieselmotor vanligvis går over 300 000 kilometer uten vesentlige feil.

Den 23. januar undertegner de en kjøpekontrakt. Bilen blir "solgt som den er". Prisen er kr 32 000.

I slutten av april 2007 får Per problemer når han skal gire. Han ber Bilreparatøren A/S se nærmere på dette. De reparerer feilen med giret. Reparasjonen koster kr 7880.

Per Sand får mistanke om at bilen ikke er i så god stand som han har trodd. Han får derfor bilen undersøkt ved en NAF teststasjon. De anmerker følgende feil:

- svak parkeringsbrems
- vindusviskerne må byttes
- et blinklys virker ikke
- rustangrep med hull i vognbunnen
- rusthull i hjulbuene / innsiden av skjermene
- alvorlig rust i bærende konstruksjoner i karosseriet
- stor og alvorlig slitasje i motoren. Motoren bør skiftes

Bilen blir derfor vurdert som delebil og takseres til maksimum kr 3 000. NAF-kontrolløren antar at de fleste feilene som er beskrevet, var til stede da bilen ble kjøpt.

Neste dag tar Per kontakt med selgeren. Han krever kjøpesummen tilbake. Videre krever han at selgeren dekker regningen fra Bilreparatøren A/S på kr 7 880. Han vil også ha tilbake kr 1 000 som han har betalt for NAF-testen for å få undersøkt bilens tilstand.

Sverre avviser alle krav. Bilen er "solgt som den er". Han fraskriver seg derfor alt ansvar for feilene. Han mener videre at feilene ikke var til stede da han solgte bilen, og dersom de hadde vært det, burde Per ha oppdaget dem.

- **Drøft de rettslige problemene oppgaven reiser.**

Familien Hansen bor i Marvik, en liten by ved Lillefjorden. I helgene drar de ofte ut med båten sin til øyene i Lillefjorden for å bade, spise og kose seg.

De siste årene var det blitt oppført mange nye hytter på øyene i Lillefjorden. Dette hadde ført til stadige konflikter mellom hytteeiere og båtfolket, særlig når folk gikk i land for å bade og sole seg. Mange hytteeiere mente dette sjenerte dem, og prøvde å jage bort folk som gikk i land på eiendommene deres.

På Skarvøy var det også bygd hytter de siste årene, men de lå ca. hundre meter fra sjøen. Familien Hansen hadde en lun vik på Skarvøy som favorittplass.

En dag familien Hansen kommer for å gå i land i denne vika, ser de til sin forbauselse at det er satt opp gjerde på begge sider av vika. På gjerdene er det satt store skilt hvor det står "Privat eiendom. Adgang forbudt". I tillegg er det lagt ut en liten flytebrygge i vika. Rett innenfor denne er det plassert en benk. Ved siden av benken står det to par sko, men det er ingen mennesker der.

Hansen er sterkt engasjert i diskusjonen om båtfolkets rett til å gå i land på øyene. Han mener at her har en hytteeier tatt seg til rette. Han har lest i lokalavisa at det ikke er uvanlig at hytteeierne legger ut klær og sko for å holde båtfolket unna.

De fortøyer båten i flytebrygga og går i land og bader og koser seg. Etter en times tid kommer en mann. Han sier han har hytte ca. 100 meter fra vika, og at han eier grunnen fra hytta og helt ned til sjøen. Hytteeieren forlanger at de straks går om bord i båten og forsvinner. Dette begrunner han med at de er på hans private eiendom, noe som gjerdet og skiltene gir klar beskjed om. De må også ha sett at det står en benk i vika, og at han har private eiendeler liggende der. Uansett har ikke familien Hansen rett til å legge til ved flytebrygga hans.

Hansen bestrider dette og sier at de har rett til å legge til ved brygga. De har også rett til å bade og sole seg i vika slik de alltid har gjort.

- **Drøft de rettslige problemene oppgaven reiser.**